

Tisdagen den 14 Maj 1867.

Kammaren sammanträdde kl. 6 e. m.

Justerades åtta protokolls-utdrag för den 13 dennes.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 88, angående beviljadt anslag för fortsättande af Statens jernvägsbyggnader;

N:o 89, angående revisionen af de under Kommers-kollegii förvaltning ställda fonder; och

N:o 90, angående upprättadt nytt reglemente för Riksgälds-kontoret

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 13 dennes bordlagda Memorial N:o 101, angående den upprättade nya Riksstaten.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 13 dennes bordlagda Betänkande N:o 26, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummas utgörande.

1:sta punkten.

Bifölls.

2:dra punkten.

Herr Schartau: I Utskottets förslag heter det: »att de — — såsom tilläggsafgifter fastställas samt *från och med* den dag, som Kongl. Maj:t — — bestämmer, varda tillämpade —». Hvad betyda orden "*från och med*"? Om Kongl. Maj:t fattar sitt beslut t. ex. den 15 Maj, och detta kungöres samma afton i Posttidningen, således först när dagen är nästan förfluten, så torde det ej vara riktigt, att de, som under dagens lopp förtullat varor, underkastas en efterräkning. I öfrigt torde det vara tvifvelaktigt, huruvida den efterföljande bestämmelsen är riktig, och om ej reservanten har rätt i sin anmärkning. Jag vågar derföre anse, att det vore bättre, om punkten erhöles följande lydelse:

»Att de likaledes — — — fastställas till utgående omedelbart efter det Kongl. Maj:t i nåder behagat derom utfärda kungörelse; kommande

således dessa tilläggsafgifter att utgå med etc.», och anhåller jag om proposition å detta mitt förslag.

Herr Bennich: Bevillnings-Utskottet har med det framställda förslaget just velat förekomma, att förhöjningarna skulle lända till förmån för en spekulant, och nackdel för en annan. Skulle författningen tillämpas på hvarje ställe från dagen för dess kungörande, så skulle den naturligtvis träda i kraft i Stockholm flera dagar förr, än t. ex. i Haparanda. Utskottet ansåg sig i stället böra bereda rättvisa och jemnlighet åt alla landsorter, och har derföre föreslagit, att Kongl. Maj:t måtte bestämma en viss dag för hela Riket, då författningen skulle träda i kraft. Jag motsätter mig derföre bestämdt den föregående talarens yrkande, och anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Friherre af Ugglas: Jemte det jag åberopar hvad den siste talaren anført, får jag äfven erinra om bestämmelserna i den med Frankrike afslutade handelstraktat, angående surtaxe å bränvin och sprit. Just i stadgandet om denna surtaxe, ligger den egentliga orsaken till Utskottets hemställan i denna punkt. Jag anhåller om bifall.

Grefve Mörner, Carl Göran: Uti den nyss antagna första punkten anhåller Riksdagen, att den nya författningen om vilkoren för bränvinstillverkningen måtte så snart ske kan varda utfärdad, »för att *genast* lända till efterrättelse». I konsekvens härmed bör äfven anhållas, att tullen å bränvin och sprit *genast* måtte tillämpas, och jag instämmer derföre i Herr Schartaus yrkande.

Herr Schartau: En gammal regel bjuder, att man skall gifva skäl för sin framställning. Utskottet har, enligt mitt omdöme, felat mot denna regel. Nu har emedertid Utskottets ordförande anført skäl; och då dessas rättighet ej kan förnekas, böjer jag mig för desamma, och afstår således från mitt yrkande.

Herr Bennich: Sedan nu Herr Schartau afstått från sitt yrkande, torde jag ej behöfva ytterligare framställa motiven för Utskottets förslag, utan inskränker mig till att förnya min anhållan om bifall till desamma.

Herr von Koch: Ordalagen i detta moment äro visserligen icke lyckligt valda, men jag antager, att någon annan slutsats icke kan dragas än, att tullförhöjningen skall börja att tillämpas på samma gång som den nya bränvinsförfattningen träder i verksamhet, ty båda dessa saker sammanhänga med hvarandra, oberoende af Franska traktaten.

Grefve Mörner: Sedan Herr Schartau återkallat sitt förslag, afstår äfven jag från mitt yrkande och anhåller om bifall.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå gjord proposition, blef den förevarande punkten af Kammaren bifallen.

3:dje punkten.

Herr Schartau: Ehuru jag icke lyckades att vinna bifall till mitt förra yrkande, dristar jag dock att framställa några anmärkningar mot Svenskan och sammanhanget i det nu föredragna momentet. Här står: att de vid innevarande riksdag beslutade förhöjningar i tullsatserna å artiklarne kaffe, kaffe brändt, och alla till kaffesurrogat användbara brända vexter, kakao, socker och tobak, måtte såsom tilläggsafgifter till de nu gällande tullbestämmelserna för nämnda artiklar redan innevarande år, så snart ske kan, utgå, och att följaktligen från och med den dag Kongl. Maj:t genom nådig Kungörelse härom bestämmer, införselsafgifterna skola utgöra etc. Jag kan icke begripa det logiska sammanhanget emellan båda dessa uttryck, att tullförhöjningarne skola utgå *så snart ske kan* och *följaktligen från och med den dag Kongl. Maj:t härom bestämmer*, utan anser att de lemna rum för mycken tvetydighet. Men som jag anser det vara af största vikt, att någon otydlighet i afseende å tiden för de nya tullarnes tillämpning icke förefinnes, får jag föreslå, att detta moment måtte sålunda förändras:

»Att de vid innevarande riksdag beslutade förhöjningar i tullsatserna å artiklarne kaffe, kaffe brändt och alla till kaffesurrogat användbara brända vexter, kakao, socker och tobak måtte såsom tilläggsafgifter till de nu gällande tullbestämmelserna för nämnda artiklar redan innevarande år utgå genast efter det Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse härom blifvit utfärdad, skolande således införselsafgifterna utgöra etc.»

Herr Bennich: Af alldeles enahanda skäl, som Utskottet föreslagit, att bestämmandet af dagen för tillämpningen af de nya tullbestämmelserna för bränvin bör åt Kongl. Maj:t överlemnas, har Utskottet i det nu föredragna momentet föreslagit samma beslut i afseende å tillämpningen af de deri omförmälda tullsatser, och tillstyrker jag därför bifall till Utskottets förslag.

Herr von Koch: Jag delar icke Herr Schartaus åsigt, att de nya tullbestämmelserna böra gälla genast efter författningens utfärdande, utan anser det vara lämpligast, att de anses gällande, efter det författningen blifvit i kyrkorna uppläst.

Herr Faxé: Jag har begärt ordet endast för att upplysa, att vid någon riksdag före 1847 Rikets Ständer anhöllo hos Kongl. Maj:t, att, när någon författning förorsakade ändring i ekonomiska stadganden, Kongl. Maj:t ville bestämma en viss dag för hela Riket, då de nya bestämmelserna skulle träda i verkställighet, och att Kongl. Maj:t iakttog detta, då Kongl. Maj:t 1847 utfärdade förbud mot utförsel af råg och korn.

Grefve Mörner, Carl Göran: Mig vill det synas, att, hvilken tanke man än må hafva om ändamålsenligheten af de föreslagna förhöjningarne af vissa tullsatser, man icke gerna kan annat än bifalla Utskottets förslag i denna punkt, sedan man godkänt den nästföregående punkten.

Friherre af Ugglas: Såvida jag fattade Herr Schartaus framställning rjgtigt, afsåg den, att samma dag, som Kongl. Maj:ts Kungörelse angående ifrågavarande tullförhöjningar utfärdades, så skulle den tillämpas öfver hela landet. Detta skulle dock medföra stora svårigheter, ty om t. ex. kungörelsen utfärdades i Stockholm den 20 Maj, så kunde den omöjligen vara känd i Haparanda samma dag. Utskottet har därför ansett lämpligare att åt Kongl. Maj:t öfverlemnna bestämmandet af en viss dag, då författningen skulle träda i kraft, och Utskottet har dervid varit förvissadt, att Kongl. Maj:t ej lär underlåta att bestämma tiden mellan författningens utfärdande och trädande i kraft så kort som möjligt. Härigenom förekommes all orättvisa, och jag får därför, samt under återopande af hvad Herr Faxé anfört, yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Schartau: Det är ledsamt att nödgas handlägga viktiga ärenden med en så brådstörtad fart, som nu är nödvändig. Att skyndsamt varit rådande inom Utskottet finner jag ganska naturligt, men ganska naturligt torde ock vara att de, som läsa Utskottets Betänkande, ej förstå detsamma. Jag är åtminstone en af de olycklige, som ej lyckats fatta Utskottets mening. Man har nu under hand upplyst mig derom, och det lär vara Utskottets mening, att hemställa, det Kongl. Maj:t måtte bestämma en viss dag, då tullförhöjningarne skola träda i kraft öfver hela Riket. Så står dock ej i Betänkandet, ty det heter der, att de beslutade förhöjningarne i tullsatserne å kaffe etc. måtte såsom tilläggsafgifter »redan innevarande år, så snart ske kan, utgå och att följaktligen från och med den dag Kongl. Maj:t genom nådig Kungörelse *härom* bestämmer, införselsafgifterna skola utgöra etc.» Då »*härom*» står före »bestämmer» kan det ej betyda något annat än om förhöjning i tullen å ifrågavarande artiklar. Utginge detta ord, blefve meningen något tydligare. För öfrigt och då genom telegrafernas användande en kungörelse kan vara känd öfver hela Riket, eller åtminstone i alla stapelstäder, samma dag den utfärdas i Stockholm, torde genomförandet af mitt förslag ej möta några svårigheter, hvadan jag anser mig befo-gad att vidblifva detsamma.

Friherre af Ugglas; Bevillnings-Utskottet har fått uppbära åtskilliga förebråelser för mindre tydlighet i detta Betänkande. Jag torde icke behöfva erinra om att Betänkandet i följd af nödvändighetens kraf måst uppsättas, föredragas och afgöras inom mindre än 12 timmar, hvadan redaktionsanmärkningarne ej torde böra vara alltför stränga. Hvad det klandrade ordet »*härom*» beträffar, så medgifver jag gerna, att ordet kan utgå, men deremot kan jag ej finna att det föranleder någon otydlighet i afseende å Utskottets mening. För öfrigt tror jag, att vi kunna med full trygghet öfverlemnna åt Regeringen bestämmandet af tiden för författningens tillämpning. Säkerligen skall Regeringen tillse, att författningen blir så hastigt, och i följd deraf, äfven så rättvist som möjligt tillämpad, och jag anser mig således lugnt kunna yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Bennich: Då så vidt jag kan finna, någon otydlighet ej förefinnes i Bevillnings-Utskottets Betänkande, behöfves ej någon ursäkt för detsamma. Jag anhåller om bifall.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder hade yrkats dels bifall till Utskottets ifrågavarande förslag oförändradt och dels af Herr Schartau bifall till detsamma med följande förändrade lydelse: »att de vid innevarande riksdag beslutade förhöjningar i tullsatserna å artiklarne kaffe, kaffe brändt, och alla till kaffesurrogat användbara brända vexter, kakao, socker och tobak, måtte såsom tilläggsafgifter till de nu gällande tullbestämmelserna för nämnda artiklar redan innevarande år utgå genast efter det Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse härom blifvit utfärdad; skotlande således införselsafgifterna utgöra etc».

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till Utskottets förslag oförändradt och, då dertill svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

4:de punkten.

Grefve Hamilton, Henning: Redan vid det tillfälle, då Kongl. Maj:ts Proposition om Statsverkets tillstånd och behof till Stats-Utskottet remitterades, tog jag mig friheten att yttra, det jag hyste betänkligheter mot att under nuvarande ekonomiska ställning höja allmänna bevillningen. I öfverensstämmelse med denna åsigt har jag också yttrat mig för nedsättning i frågan om tvänne betydliga anslag, och, om min åsigt vunnit Riksdagens bifall, hade icke den nu ifrågavarande beskattningen varit behöflig. Sedan emellertid Riksdagen beviljat dessa anslag, är det klart, att jag icke kan motsätta mig den beskattning, som i följd deraf blifvit nödvändig. Deremot tror jag, att man utan någon olägenhet kan fördela det belopp af 900,000 R:dr, hvarmed allmänna bevillningen skulle ökas, på åren 1868 och 1869, i stället för att upptaga det endast under år 1868. Olägenheterna deraf, att hela beloppet skulle utgå på en gång, ligga för öppen dag. Då i alla fall skatterna under detta år blifva betydligt ökade, är det skäl att befara, att de skattskyldiges ställning i höst icke blir bättre än förut. Något behof af medlens ingående till Riksgälds-kontoret under loppet af nästa vinter kan jag icke inse. Den brist i Riksgälds-kontorets inkomster, som under innevarande år bör fyllas, utgör 7,800,000 R:dr. Till betäckande af denna brist hafva blifvit anvisade dels ett lån å 6 millioner R:dr och dels bankovinst för år 1865, utgörande 1,800,000 R:dr, hvilka summor tillhoppa utgöra 7,800,000 R:dr. Deremot äro för innevarande år på Riksgälds-kontoret icke ytterligare anvisade mera än 540,000 R:dr, och till ersättning för dessa inflyta sannolikt i början af nästa år de tilläggsafgifter, som komma att utgå i följd af förhöjning utaf bränvinstillverkningsafgiften och tullarne. Under sådana omständigheter, då medlen icke så tidigt behöfvas och det naturligtvis måste utgöra en fördel för de skattdragande att få beloppet fördeladt på 2 år, får jag föreslå, att den af

Utskottet föreslagna vapens katt må bifallas, men fördelas att debiteras hälften under innevarande och hälften under nästkommande år.

Friherre af Ugglas: Inom Utskottet har ingen enda röst höjt sig deremot, att den beslutade bevillningen bör utgå under år 1868. Det åliggande, Utskottet har haft, har varit att fylla Riksgälds-kontorets behof för detta och nästa år, och jag tror, att i detta afseende det varit nödvändigt att gå till väga så, som Utskottet gjort. Vi skola erinna oss, att beloppet af 2,600,000 R:dr, eller den allmänna bevillningen, icke inflyter till Riksgälds-kontoret förr, än i Maj 1869. Skulle man nu uppskjuta med upptagandet af halfva vapenskatten till 1869 års uppbördsstämmor, skulle beloppet icke inflyta förr, än under sommaren 1869. Nu veta vi alla, att en af anledningarne till den förlägenhet, hvori Riksgälds-kontoret under sednare tiden befunnit sig, har varit, att Rikets Ständer vid sednaste riksdag anvisade en bevillning, som icke skulle inflyta under det år, hvarför statsregleringen uppgjordes, utan först under året derefter. Att nu öka förlägenheten genom att ytterligare minska den inkomst, Riksgälds-kontoret skulle erhålla, torde icke vara lämpligt. Inom Utskottet yttrades allmänt den åsigt, att det vore bäst, om vi på en gång vid nästa års uppbördsstämmor afbördade oss denna vapens katt, och då man dessutom besinnar, att den icke kan vara så tryckande, att den utan särdeles stora svårigheter kan utgå, tror jag det vara klokast att bifalla Utskottets förslag.

Herr Bennich: Jag är hufvudsakligen förekommen af den siste värde talaren. Den ifrågavarande skatten skulle i högst obetydlig grad trycka den klass, som för närvarande anses mest betryckt. En egare af ett hemman, värdt 10,000 R:dr, skulle komma att erlægga en vapens katt af 1 R:dr 50 öre, och egaren af ett hemman, värdt 100,000 R:dr, 15 R:dr. Jag hemställer, om dessa belopp äro så betydliga, att de behöfva fördelas på 2 år. Jag tror det icke och är öfvertygad om, att hvar och en skall helst på en gång afbörda sig denna afgift för anskaffande af vapen till fosterlandets försvar. Om man betraktar Riksgälds-kontorets sammandrag öfver den sednast upptagna bevillningen, finner man, att det egentligen är städernas innevånare, som tryckas af den allmänna bevillningen. Den trycker hvarken jordbruket i någon hög grad och icke heller arbetsklassen, utan hufvudsakligen den större förmögenheten, vare sig denna består i fastighet eller inkomst af kapital eller arbete, och då den större förmögenheten icke lär kunna lida något kännbart afbräck af att på en gång afbörda sig denna vapens katt, synes det mig vara skäl att bifalla Utskottets förslag, och att icke fördela den på 2 år.

Grefve af Ugglas: Jag blef verkligen till ytterlighet förvånad, när jag fick höra den förste värde talaren uppträda förordande att upptagandet af ej mindre än 450,000 R:dr af de intrader, som skulle inflyta till Riksgälds-kontoret under år 1869, skulle uppskjutas till följande år. Det är ännu i friskt minne — det skedde nemligen ej för längre tid sedan än i förrgår — huru samme talare temligen allvarligt förebrädde Stats-Utskottet att hafva vid beräkningen af trafikmedlen upptagit dem

till 2,000,000 R:dr i stället för 1,500,000, som de rätteligen skulle utgöra, och derigenom blottställt Riksgälds-kontoret. Kammaren ansåg emellertid ej nödigt, att nedsätta den beräkning, Utskottet uppgjort. Nu kommer den ädle Grefven och föreslår, att vi skola öfverflytta 450,000 R:dr på 1869 års stat. Jag kan omöjliggen fatta, huru dessa två yttranden kunna förenas.

Hvad sjelfva saken angår, instämmer jag i den föregående talarens yttrande, att det är *denna* Riksdags skyldighet att reglera 1868 års stat. Många skäl tala för öfrigt mot Grefve Hamiltons förslag. Denna Riksdag har gjort ett godt verk deruti, att den fått debet och kredit att gå ihop, men för vinnandet af detta mål har den måst med ytterst sparsam hand tillmäta statsanslagen. Många nödiga och nyttiga utgifter hafva nu måst afslås, men de skola snart återkomma, och vi få ej smickra oss med hoppet att icke år 1869 äfven måste bära sin börda. Jag anhåller på det varmaste, att Kammaren måtte bifalla Utskottets förslag.

Herr von Geijer: Då jag anser, att för den direkta beskattningen icke kan utfinnas någon verkligen rättvis grund, och därför endast små och obetydliga belopp lämpligen kunna genom allmän bevillning upptagas, har jag alltid funnit betänklighet vid dess höjande. Nu torde emellertid en sådan åtgärd ej kunna undvikas, men jag önskar då, att bördan måtte göras så lindrig som möjligt, och jag biträder därför en annan talares förslag om vapens kattens fördelning på två år. Jag gör det så mycket heldre, som samme talare upplyste, att Riksgälds-kontoret, för hvad angår dess utbetalningar, ej deraf skulle tillskyndas den ringaste olägenhet. En talare uppgaf, att förhöjningen ej skulle kännas tryckande för jordbruket, utan att de större kapitalisterna och stadens innevånare skulle få bära den egentliga tungan. Hvad den värde talaren menar härmed, förstår jag ej rätt, alldenstund allmänna bevillningen utgår eller åtminstone skulle utgå efter principen af jemlik beskattning för all inkomst. Men skulle det så vara, att skatten komme att trycka stadens innevånare, bland hvilka väl ock finnas mindre bemedlade, jemförelsevis hårdt, så tyckes just detta förhållande bevisa, att bevillningen för närvarande upptages efter en mycket orättvis fördelningsgrund. Jag får särskildt erinra, att, om ock, såsom bemälde talare förmenar, bevilningen skulle föga trycka jordbruket, så trycker den så mycket mera jordbrukarne, nemligen de, som hafva skuld, ty de få betala lika mycket som de, hvilka ej äro skuldsatte. Jag instämmer i allo med Grefve Hamilton.

Friherre Tersmeden: För min del biträder jag Utskottets förslag. Om en vapens katt till det af Kongl. Maj:t åskade stora belopp hade beviljats, så hade det varit skäl att fördela den på två år, men nu förefinnes verkligen ej någon giltig anledning.

Bevillnings-Utskottets förevarande Betänkande har åtföljts af en handling, kallad »Förslag till ändring i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 26, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande», och undertecknad af Johan Liljencrantz och Axel Bergström; den är till format och tryck alldeles lika med det öfriga riksdagstrycket. Jag känner ej Andra Kammarens arbetsordning, men

jag kan ej föreställa mig, att den kan gifva någon rättighet att utdela dylikt tryck bland Första Kammarens ledamöter. Grundlagen stadgar, huru Kamrarne skola kommunicera med hvarandra, men den talar ej om detta sätt, och jag får derföre på det bestämdaste protestera mot ett dylikt tilltag.

Många ledamöter hördes häri instämma.

Herr Stjernblad: Till fullo inseende de ädla motiver, som ligga till grund för den förste talarens förslag, skulle jag hafva biträdt det samma, så vida här vore fråga om en permanent skatt. Nu är det lyckligtvis endast fråga om en beskattning af tillfällig natur, och den böra vi så fort som möjligt utgöra. Då för öfrigt skatten ej är större än att en egare af jord om 10,000 R:drs värde endast får erlägga 1 R:dr 50 öre, torde intet skäl finnas att skjuta öfver en del af densamma på år 1869. Vi veta ej, hvad det året kan bära i sitt sköte; kanske vi äfven då behöfva tillgripa utomordentliga utvägar att fylla statsbehofven. Jag anhåller om bifall.

Friherre Silfverschiöld: I likhet med den ledamot af Stats-Utskottet, som förut yttrat sig, kan jag ej undertrycka min förundran öfver att *nu* från ordföranden i Riksgälds-kontoret få höra, att Kontoret mycket väl kan under år 1868 undvara en inkomst af ej mindre än 450,000 R:dr, då vi för endast tvänne dagar sedan hörde samme ordförande förklara, att Kontoret så väl behöfde alla inkomster under år 1868, att en särskild bevillning vore af nöden, derföre att en inkomsttitel möjligen ej inflöte förr, än under de första månaderna af år 1869. I afseende å sjelfva saken, får jag endast erinra, att den föreslagna beskattningen är afsedd för inköp af vapen så snart som möjligt. Då nu dessa måste anskaffas kontant och ej erhållas på kredit, så är det ju en ren orimlighet att ej upptaga en del af skatten förr, än år 1869. Jag yrkar således bifall till Utskottets förslag.

Herr Schartau: Det är säkert ingen af oss, som icke med vemod måste erkänna behofvet af att pålägga Svenska folket ökade skatter. För min del har jag framför allt önskat, att icke tillökning i direkta skatter måtte af folket utkrävas, och jag hade trott, att man på indirekt väg skulle kunna fylla de mest oundgängliga behofven. Jag har i den syftningen hållit mig till minimum i frågor om anslag, men genom Riksdagens beslut förefinnes dock nu ett behof att pålägga folket ökad direkt beskattning. Det är beklagligen ej nog med, att vi tydligen inse, att ett sådant behof föreligger, utan vi måste tyvärr äfven inse sannolikheten af, att sådant behof återkommer vid nästa riksdag. Kongl. Maj:t har denna gång begärt 3 millioner R:dr till anskaffande af gevär. Denna summa har af Riksdagen blifvit nedsatt till hälften, och det är nu för att komma till rätta med detta halfva belopp, som vi måste åtaga oss en fyllnad i bevillning under form af »vapens katt». Men vi kunna näppeligen påräkna, att ett år härefter tillgångarne skola befinnas tillräckliga för återstående 1½ million, som det torde blifva nödvändigt att då till samma ändamål bevilja. Det låter sig väl räknas ut, att den

summa, denna Riksdag anslagit till gevär, icke kan blifva tillräcklig till vår armées förseende med tidsenliga sådana, och, om det måste för hvarje svensk vara af högsta vigt, att vi icke äro vapenlöse, så tager jag för gifvet, att nästa Riksdag icke undandraget sig ytterligare anslag till samma föremål. Jag tror derföre, att det icke är skäl att uppskjuta med eller på en dubbelt längre tid fördela upptagandet af den nu oundvikliga vapenskatten till hela dess belopp.

Jag anhåller om bifall.

Grefve Hamilton: Jag har beklagligtvis under denna riksdag allt för mycket tröttat Kammararen med att framställa yrkanden, hvilka icke vunnit bifall, men jag hoppas likväl, att Kammararens ledamöter göra mig den rättvisan, att jag icke envist försvarat eller vidhållit sådana förslag, och jag kommer icke heller att göra det vid detta tillfälle. Jag skulle således hafva åtnöjt mig med att helt enkelt återkalla mitt yrkande, så vida icke mitt första yttrande blifvit besvaradt på ett sätt, som nästan tvingar mig att några ögonblick taga Kammararens tålmod i anspråk. Den talare, som har sin plats midt framför mig, har med en myndighet, som anstår en gammal regementschef, men som icke gör intryck på mig såsom representant, förhållit mig min inkonsequens derutinnan, att jag förut framställt betänkligheter med anledning deraf, att utgifter anvisats på Riksgälds-kontoret, för hvilka motsvarande inkomster icke skulle före följande året inflyta, och den värde talaren yttrade sin förundran deröfver. Denna förundran har delats af en annan värd talare. Det kan icke hjälpas, att somlige undra; andra finna möjligen dessa mina yttranden ganska klara, och jag tror icke, att de stå i strid med hvarandra. Vid riksdagens början beklagade jag mig verkligen med afseende å Riksgälds-kontorets ställning, derföre att föregående Riksdag lemnat Riksgälds-kontoret med sväfvande skuld af många millioner, men vid alla tillfällen har jag erkänt, att af beviljade anslag alltid så mycket måste finnas kvar i Riksgälds-kontoret, att någon olägenhet icke kan uppstå deraf, att en summa, motsvarande allmänna bevillningen, inkommer några månader sednare.

Den andra gången, jag yttrade mig i afseende å de för Riksgälds-kontoret beräknade inkomster, var i det plenum, då Stats-Utskottets sednaste Betänkande föredrogs. Jag gjorde då anmärkning deremot, att 2 millioner beräknats såsom inkomst af trafiken å stambanorna under 1868, icke derföre, att en del af beloppen möjligen skulle först under 1869 ingå till Riksgälds-kontoret, utan med anledning deraf, att chefen för trafikstyrelsen uppgifvit, att öfverskottet på trafikmedlen icke kunde beräknas till mera än 1,500,000 R:dr. Jag afstod dock från denna anmärkning, sedan några af Stats-Utskottets ledamöter, som trodde sig hafva säkrare grunder för sina beräkningar, upplyst, att trafikmedlen kunde beräknas till 2 millioner. Den inkonsequens, man velat lägga mig till last, förefinnes således icke. Jag förstod icke rätt väl, hvad en annan ledamot af Stats-Utskottet här yttrat. Jag ber honom om ursäkt derför, ty felet ligger sannolikt hos mig, men jag uppfattade hans yttrande så, att det icke skulle gå an att minska den del af vapenskatten, som i år debiteras och nästa år skall utgå, emedan redan 1½ million anvisats till vapen och man måste köpa sådana kontant. An-

tingen 900,000 R:dr anvisas eller icke, kommer otvifvelaktigt $1\frac{1}{2}$ millon att utgå till vapen. Dessa 900,000 R:dr afläggas icke särskildt, utan, då Riksdagen anvisat $1\frac{1}{2}$ million, så utbetalas denna summa oberoende deraf, om 450,000 R:dr eller 900,000 R:dr inflyta under hvarje år. Huruvida denna betalning må anses lämplig eller icke, beror på hvar och ens eget omdöme, och jag skall icke vidare i detta fall motivera min mening. Jag anhåller endast att få tillägga, att, då man talar om denna skatt såsom tillfällig, och säger, att man endast med afseende derå icke vill fördela den på tvänne år, så må jag erkänna, att jag icke har denna illusion. Om vi verkligen vilja förse vår armé med snabbskjutande gevär, lärer Riksdagen icke kunna undvika, att äfven nästa år bevilja stora anslag för detta ändamål, och desto säkrare, om man genom vapens kattens fortfarande debitering dertill kan finna medel.

Herr Hasselrot: Jag instämmer i Grefve Hamiltons förslag. Deraf att skatten är tillfällig följer ingalunda, att den skall utgå på ett år; den år 1848 beviljade krigsgården fördelades på tre år. Det må vara en sanning, att skatten ej är betydlig, men de skattdragande få ej endast erlägga denna, utan äfven många andra skatter, och, såsom ordspråket lyder, många bäckar små göra en stor å.

Grefve Mörner, Carl Göran: Man har anmärkt, att den föreslagna skatteförhöjningen skulle vara så ringa. 1848 års krigsgård utgjorde endast $16\frac{1}{2}$ procent af bevillningen enligt 2:dra artikeln samt var fördelad på tre år; vi veta dock, hvilket allmänt missnöje denna beskattning uppväckte. Mot en fördelning på flera år har man erinrat, att skatten derigenom skulle ikläda sig egenskapen af permanent. Exemplet af 1848 års krigsgård ger oss ett eklatant bevis på motsatsen. Då nu upplyst blifvit, att en sådan fördelning ej skulle medföra olägenheter för Riksgälds-kontoret, tyckes det vara skäl att besluta densamma och derigenom så mycket som möjligt lindra bördan. Jag hemtar ett ytterligare skäl för en sådan åsigt af de utsigter detta år erbjuder landtmannen. En sen vår har försämrat den redan förut svaga höstbrodden samt förhindrat vårbruket, och, dess värre, torde det ej kunna bestridas, att alla tecken tyda på att ett svårt år förestår. Jag vidblifver således mitt yrkande om bifall till Grefve Hamiltons förslag.

Friherre Silfverschiöld: En föregående talare har orätt uppfattat mitt förre yttrande; min åsigt var den, att, då vapen skola anskaffas under år 1868, så är det i sin ordning, att nationen redan 1868 lemnar erforderliga medel, och att man ej tvingar Riksgälds-kontoret att för liquidens bestridande under detta år upplåna större belopp än Stats-Utskottet antagit. Det sätt, hvarpå Riksgälds-kontoret under sista året verkställt tillfälliga upplåningar, har ej varit sådant, att man kan önska tvinga Kontoret att vidare försöka sig i samma rigtning, eller att, såsom skett, skaffa sig dyra krediter för att fullgöra de å Kontoret anvisade upplåningar.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, förmälte Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats dels bifall till Ut-

skottets förslag oförändradt och dels af Grefve Hamilton bifall till det samma med följande förändrade lydelse: »att Riksdagen, såsom bidrag till betäckande af det anslag, som för anskaffande af tidsenliga vapen för arméens behof redan blifvit anvisadt, måtte bevilja en särskild beskattning under benämning »Vapenskatt» att, på grund af innevarande och nästkommande års bevillnings-taxeringar, utgå, sålunda, att på en hvar enligt 2:dra artikeln Bevillnings-förordningen skattskyldigs debetsedel skall under oförmällda benämning särskildt utföras ett belopp, motsvarande *fjerdedelen* af den honom i debetsedeln påförda bevillning efter 2:dra artikeln, för att på enahanda sätt, som sjelfva bevillningen, af vederbörande vid de under åren 1868 och 1869 infallande uppbördsstämmor uppbäras, redovisas och till Riksgälds-kontoret inlevereras; och att såsom godtgörelse åt de tjenstemän, hvilka med debitering, uppbörd och redovisning af detta särskilda skattebidrag få befattning, anslås en half procent af uppbördssumman inom hvarje län, äfvensom inom Stockholms stad, att af Pröfnings-komitéerna mellan vederbörande fördelas».

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till Utskottets ifrågavarande förslag oförändradt och, då dervid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

5:te och 6:te punkterna.

Biföllos.

Grefve Mörner, Carl Göran: Sedan Bevillnings-Utskottets förslag nu är godkänt, anhåller jag att få i protokollet nedlägga min reservation deremot, att man vid bevillningens förhöjande alldeles bortglömt 3:dje artikeln. 1848 handlade man ej så; nu deremot har man frigit spelkort och privatbanker från all andel i den förhöjda bevillningen.

Justerades ett protokolls-utdrag rörande Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 26.

Föredrogs och lades till handlingarne Lag-Utskottets den 13 dennes bordlagda Memorial N:o 83, i anledning af återremiss af Utskottets Ut-låtande N:o 77, rörande väckt motion, om ändring i gällande Grufvestadga.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 91, angående ändringar i gällande stadganden om prest- och pastorexamen samt om andra vilkor för presterlig befordran;

N:o 92, om förändrad lydelse af 51 § Konkurslagen; och

N:o 93, rörande förändring i gällande stadganden, angående presterskapets indigenatsrätt.

Upplästes och godkändes Bevillnings-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 94, angående tullbevillningen.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis nedannämnda förslag till §§ i Riksdagsbeslutet:

N:o 19, angående hvilande Grundlagsändringsförslag;

N:o 20, om befrielse för nämndemän från vissa dem åliggande tjänstbarheter;

N:o 21, om förändrad lydelse af vittneseden;

N:o 22, rörande åtgärder till domstolsarkivens bevarande;

N:o 23, i fråga om förhöjning i afgiftsrestitutionen vid utförsel af bränvin till utrikes ort;

N:o 24, om åtgärder till utöfvande af kontroll å afverkningen af Kronans skogar i Norrland; samt

N:o 25, slutmeningen.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets Memorial och Utlåtanden:

N:o 99, med förslag till trenne §§ i det nya reglementet för Riksgälds-kontoret;

N:o 100, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för Riksgälds-kontoret;

N:o 102, i anledning af väckt motion, om åtgärders vidtagande, för att åt tidningarnes referenter i Första Kammarens samlingsrum bereda lämpligare platser än dem, som för närvarande äro å Första Kammarens läktare åt dessa referenter anvisade;

N:o 103, angående tillsyn å den återstående tryckningen af Kamrarnes protokoll;

äfvensom Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 84, i anledning af väckt motion, om förändradt röstberäknings-sätt vid organisters och klockares tillsättande;

N:o 85, i anledning af väckt motion, om upphörande af klockares breffbäringsskyldighet;

N:o 86, i anledning af väckt motion, om tillägg till gällande stad-ganden angående lotterier.

Kammaren åtskiljdes kl. 8 e. m

In fidem
O. Brakel.